

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**



**Центр підвищення кваліфікації**

**ПРОГРАМА**

**ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

**«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРАЦІВНИКІВ  
ЗАКЛАДІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ (ІНТЕРНАТНОЇ УСТАНОВИ)  
У НАДАННІ ФАХОВОЇ ДОПОМОГИ ПІДОПІЧНИМ»**

**для персоналу закладів соціального захисту (інтернатної установи)**

**Київ – 2022**

УДК [159.9:37:303.443]:37.018.3(311.211:005.963)

П 78

*Затверджено рішенням Вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України від 03 жовтня 2022 р. протокол № 13.*

**Рецензенти:**

**Павлик Н.В.** – докторка психологічних наук, провідна наукова співробітниця відділу психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України;

**Маслянікова І.В.** – кандидатка психологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри соціальної роботи і педагогіки університету “Україна”.

**Програма підвищення кваліфікації «Психолого-педагогічний супровід працівників закладів соціального захисту (інтернатної установи) у наданні фахової допомоги підопічним» (для персоналу закладів соціального захисту (інтернатної установи))** [док. психол. н., с.н.с. О.М. Ігнатович, док. психол. н., професор Е.О. Помиткін, к.пед.н., доцент І.П. Радомський, к.психол.н. А.М. Шевенко]; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 2022. – Київ: [Б. в.], 2022. – 17 с.

Програму підвищення кваліфікації розроблено відповідно до сучасної державної політики надання соціальних послуг щодо підвищення кваліфікації для працівників закладів соціального захисту (інтернатних установ).

Програма орієнтована на поглиблення знань нормативно-правової сторони діяльності працівників та розширення уявлень про сучасні виклики у сфері соціальної допомоги, набуття самозбережувальної компетенції та профілактики професійного вигорання, вдосконалення практичних навиків надання фахових послуг підопічним закладів соціального захисту (інтернатної установи).

Програма підвищення кваліфікації «Психолого-педагогічний супровід працівників закладів соціального захисту (інтернатної установи) у наданні фахової допомоги підопічним» складена для персоналу закладів соціального захисту (інтернатної установи).

УДК [159.9:37:303.443]:37.018.3(311.211:005.963)

П 78

© Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2022

© Ігнатович О.М., Помиткін Е.О., Радомський І.П., Шевенко А.М.

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальний напрям модернізації сучасного психолого-педагогічного супроводу працівників закладів соціального захисту (інтернатної установи) – це системні знання у теоретичному аспекті діяльності закладу та практичні компетенції щодо розвитку та саморозвитку в особистісно-професійному напрямку. Це розуміння перспектив та трансформаційних змін у сфері надання соціальних послуг підопічним закладів соціального захисту (інтернатної установи) відповідно до вимог сучасної людиноцентристської парадигми життєдіяльності та реформування системи соціальних послуг.

Програму підвищення кваліфікації працівників закладів соціального захисту (інтернатної установи) розроблено відповідно до сучасної державної соціальної політики, вимог Наказу Міністерства соціальної політики України від 23 червня 2020 р. № 429 «Про затвердження Класифікатора соціальних послуг»; Постанови Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 р. № 428 «Про затвердження Порядку регулювання тарифів на соціальні послуги»; Постанови Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2020 р. № 772 «Про затвердження Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю»; Постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 957 «Про затвердження Типового положення про психоневрологічний інтернат».

**Доцільність** програми полягає в опрацюванні основних нормативно-правових документів, що регламентують роботу працівників закладів соціального захисту (інтернатної установи); детальному висвітленні закономірностей вікової динаміки дорослих, що позначається на особливостях фізичних та психологічних змін осіб літнього віку; опанування техніками профілактики професійного вигорання та психосоматичних проявів у працівників закладів соціального захисту (інтернатної установи); напрацювання готовності та здатності до побудови особистісно-професійного профілю.

Системний підхід до організації діяльності в умовах закладів соціального захисту (інтернатної установи) дозволяє ґрунтовно опрацювати ключові позиції надання фахової допомоги підопічним та збереження особистісно-професійних ресурсів працівників закладів соціального захисту (інтернатної установи).

Програма передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення професійних знань, умінь, навичок персоналу закладів соціального захисту (інтернатної установи) у системі неформальної та інформальної освіти.

## ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

<b>1 – Загальна інформація</b>	
<b>Офіційна назва програми</b>	Психолого-педагогічний супровід працівників закладів соціального захисту (інтернатної установи) у наданні фахової допомоги підопічним (для персоналу закладів соціального захисту (інтернатної установи))
<b>Цільова аудиторія</b>	Персонал закладів соціального захисту (інтернатної установи)
<b>Мова викладання</b>	Українська
<b>Тип документа про опрацювання програми підвищення кваліфікації та її обсяг</b>	За результатами опрацювання програми видається сертифікат про підвищення кваліфікації. Обсяг: 1 кредит ЄКТС (30 годин). Загальна кількість годин – 30 годин, з них: 6 годин – контактні заняття-лекції; 6 годин – практичні заняття (діагностико-консультативний кейс); 16 годин – самостійна робота; 2 години – підсумковий контроль. Протягом навчання для слухачів надається можливість підтримки у формі очних та заочних консультацій.
<b>Термін дії</b>	До 1 серпня 2025 року
<b>Форма навчання</b>	Очно-заочна, дистанційна
<b>2 – Мета і завдання освітньої програми</b>	
<p><i>Мета</i> програми полягає у набутті слухачами нових професійних знань, умінь, навичок, моделей поведінки, ставлень, установок цінностей через інтенсивне інтерактивне навчання та розвиток компетентностей.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ознайомлення з комплексом нормативно-правових документів у відповідності до яких здійснюється надання фахової допомоги підопічним інтернатної установи;</li> <li>- розширення теоретичних знань слухачів про процеси вікової динаміки дорослих;</li> <li>- аналіз провідних практик європейських країн у наданні фахової допомоги дорослим у спеціалізованих закладах;</li> <li>- формування готовності персоналу спеціалізованих закладів допомоги дорослим до здійснення змін та впровадження інновацій у професійній діяльності;</li> </ul>	

- розвиток самозбережувальної та професійної компетентностей слухачів.

### 3 – Характеристика програми

<b>Предметна область</b>	<p>Соціальна робота, психолого-педагогічна освіта. <i>Предметом</i> програми є підготовка персоналу до психолого-педагогічного супроводу та надання фахової допомоги дорослим у спеціалізованому закладі.</p> <p>Програма орієнтована на формування готовності персоналу спеціалізованих закладів допомоги дорослим до здійснення змін та впровадження інновацій у професійній діяльності.</p> <p>Навчальні модулі – 2, з них: 1-й – Підготовка персоналу закладу соціального захисту (інтернатної установи) до збереження особистісно-професійних ресурсів та впровадження інновацій у професійну діяльність; 2-й – Діагностико-консультативний кейс.</p>
<b>Освітнє й професійне значення</b>	<p><b>Освітнє й професійне значення</b> викладання програми полягає в розвитку професійної компетентності персоналу закладів соціального захисту (інтернатної установи). Пріоритет у роботі віддається формуванню готовності персоналу закладів соціального захисту (інтернатної установи) до здійснення особистісно-професійних перетворень та впровадження інновацій у професійну діяльність.</p>
<b>Подальше навчання</b>	<p>Освітня програма передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення професійних компетентностей слухачів шляхом неформальної та інформальної освіти</p>

### 4 – Викладання та оцінювання

<b>Викладання та навчання</b>	<p>Використання форм і методів освітнього процесу:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>● <i>пояснювально-ілюстративний</i> – викладення інформації з мультимедійною підтримкою навчання, що базується на принципах практичного впровадження ключових положень особистісного орієнтованого навчання;</li><li>● <i>репродуктивний</i> – відтворення знань і способів дій, діяльність за алгоритмом із використанням порад і рекомендацій викладача;</li></ul>
-------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> <li>● <i>проблемний – викладення інформації за принципом «слухач – навчальне середовище – викладач»;</i></li> <li>● <i>дослідницько-пошуковий – залучення кожного слухача до активного пізнавального процесу, застосування набутих знань на практиці та усвідомлення того, яким чином і для досягнення яких цілей ці знання можуть бути застосовані;</i></li> <li>● <i>змішане навчання – поєднання навчання за комп'ютером зі спілкуванням з викладачем і колегами;</i></li> <li>● <i>групова дискусія – один з ефективних способів активізації групи слухачів для вирішення різних завдань, здобутків і результатів. Застосовується з метою навчання, розвитку та налагодження взаємовідносин у групі;</i></li> <li>● <i>навчання онлайн – це метод здобуття нових знань за допомогою мережі Інтернет в режимі реального часу.</i></li> </ul> <p>Комунікація між учасниками процесу відбувається за допомогою комп'ютера.</p>
<b>Оцінювання</b>	Під час навчання кожен слухач має виконати індивідуальне завдання.
<b>5 - Результати навчання</b>	
<p>Засвоєння курсу сприяє формуванню загальних та фахових програмних компетентностей:</p> <p><b>Загальні:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- розуміння взаємозв'язків минулих і теперішніх подій, критичного мислення, уміння дискутувати й відстоювати свою позицію, оцінювати інформацію;</li> <li>- здатність брати на себе відповідальність, брати участь у спільному прийнятті рішень;</li> <li>- уміння знаходити, обробляти необхідну інформацію;</li> <li>- здатність генерувати нові ідеї, творчо підходити до вирішення професійних завдань;</li> <li>- уміння самостійно навчатися;</li> <li>- здатність до розвитку особистісного потенціалу, самореалізації, професійного лідерства та досягнення успіху;</li> <li>- уміння самостійно визначати складні завдання та вирішувати їх;</li> <li>- уміння швидко приймати рішення, розподіляти свій час та ресурси.</li> </ul> <p><b>Фахові:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- компетентність щодо нормативно-правового забезпечення процесу надання фахової допомоги в закладі соціального захисту (інтернатній установі) (знання основних положень Наказу Міністерства соціальної політики України від 23 червня 2020 р. №</li> </ul>	

429 «Про затвердження Класифікатора соціальних послуг»; Постанови Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 р. № 428 «Про затвердження Порядку регулювання тарифів на соціальні послуги»; Постанови Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2020 р. № 772 «Про затвердження Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю»; Постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 957 «Про затвердження Типового положення про психоневрологічний інтернат».

- компетентність у сфері концептуальних засад Конвенції про права осіб з інвалідністю та Концепції діяльності Університетів третього віку (ознайомлення із засадами міжнародної політики щодо осіб літнього віку; підготовка фахівців до освіти дорослих; висвітлення психолого-фізіологічних особливостей навчання літніх людей).

- компетентність у сфері надання соціальних послуг та соціальної підтримки дорослого населення (підопічних) інтернатних установ (орієнтація на професійні цінності соціальної роботи; володіння сучасними підходами до організації соціальної підтримки дорослих підопічних, інтерактивними методами, готовність організовувати роботу відповідно до етичних принципів надання соціальних послуг підопічним, застосовувати сучасні моделі соціальної роботи, роботу з різними джерелами інформації, використовувати інноваційний досвід роботи розвинених країн).

***Програмні результати навчання:***

- розуміти сучасні тенденції розвитку сфери соціальної допомоги дорослим у зарубіжних країнах;

- знати основні методичні принципи, обов'язкові умови організації надання соціальної допомоги дорослим в соціальних закладах, інтернатних установах;

- здійснювати роботу щодо запровадження інноваційних підходів до організації діяльності персоналу соціального закладу, інтернатної установи;

- організовувати процес соціальної допомоги з (опорою) урахуванням стандартів розвинених країн;

- демонструвати готовність до впровадження змін у процес соціальної допомоги;

- знати вікові особливості підопічних;

- уміти використовувати техніки профілактики професійного вигорання працівників соціального закладу;

- демонструвати здатність до самопізнання та самоаналізу (визначення індивідуально-типологічних особливостей, рівня емпатії, стресостійкості, мотивації до роботи у соціальному закладі);

- уміти вибудувати власний особистісно-професійний профіль.

**Матеріально-технічне забезпечення**

Персональний комп'ютер, підключений до мережі Інтернет.

## ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Зміст програми розкривається у трьох блоках:

1. *Теоретичний* – нормативно-правова база організації роботи закладів соціального захисту (інтернатної установи); Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України; класифікація професійних цінностей соціальної роботи; принципи надання соціальних послуг підопічним; традиційна та сучасна класифікації теорій та моделей соціальної роботи; інновації у наданні соціальної підтримки підопічним; вікові особливості дорослих; психосоматичні прояви та шляхи їх подолання.

2. *Практичний* (діагностично-консультативний кейс) – опанування техніками профілактики професійного вигорання; активізація самопізнання та самоаналізу персоналу; створення особистісно-професійного профілю працівника закладу соціального захисту (інтернатної установи).

3. *Самостійна робота* – вивчення та аналіз наукових джерел з тематики програми; виконання індивідуальних завдань; написання есе та підготовка презентацій на задану тему.

### **Модуль 1. Підготовка персоналу закладу соціального захисту (інтернатної установи) до збереження особистісно-професійних ресурсів та впровадження інновацій у професійну діяльність.**

Тема 1. Психосоматика. Психосоматичний підхід до супроводу пацієнтів. Алгоритм діагностики психосоматичних розладів. Діагностичні методики та скринінгові анкети. Діагностика соматизації психічних порушень. Діагностика: депресії; безсоння; болю; когнітивного дефіциту; визначення якості життя; загальне клінічне враження.

Тема 2. Профілактика професійного вигорання персоналу.

Тема 3. Психолого-педагогічні особливості роботи з підопічними у закладах соціального захисту (інтернатної установи). Ознайомлення з досвідом розвинених країн щодо надання соціальних послуг підопічним. Опрацювання нормативно-правових документів діяльності закладу соціального захисту. Психологічні особливості вікової динаміки дорослих.

### **Модуль 2. Діагностико-консультативний кейс.**

Тема 1. Технологія самопізнання персоналу: індивідуально-типологічна сфера особистості; стресостійкість; емпатія.

Тема 2. Баланс мотивів працівників інтернатної установи.



## СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

(тематичний план)

№ з/п	Назва змістового модуля	Усього годин	із них:	
			Ауд. робота	Сам. робота
<b>I. Підготовка персоналу закладу соціального захисту (інтернатної установи) до збереження особистісно-професійних ресурсів та впровадження інновацій у професійну діяльність</b>				
1.	Психосоматика	4	2	2
2.	Профілактика професійного вигорання персоналу	4	2	2
3.	Психолого-педагогічні особливості роботи з підопічними у закладах соціального захисту (інтернатної установи)	4	2	2
<b>II. Діагностико-консультативний кейс</b>				
1.	Технологія самопізнання персоналу: індивідуально-типологічна сфера особистості; стресостійкість; емпатія	5	3	2
2.	Баланс мотивів працівників інтернатної установи	5	3	2
	Захист індивідуальних завдань	8	2	6
<b>Разом</b>		<b>30</b>	<b>14</b>	<b>16</b>

## МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

### Організація самостійної роботи слухачів

Самостійна робота слухачів – це сукупність різноманітних навчальних прийомів і дій, за допомогою яких вони самостійно закріплюють і поглиблюють раніше набуті теоретичні знання, практичні навички та вміння, а також опановують новими.

Основними видами самостійної роботи слухачів є:

- робота з друкованими, електронними джерелами інформації;
- самостійне відпрацювання та закріплення умінь та навичок;
- самостійний перегляд відео, прослуховування аудіо матеріалів з проблематики програми тощо.

### **Матеріали для самоконтролю**

1. Які основні документи складають нормативно-правову базу діяльності інтернатних установ?
2. Відповідно до яких принципів здійснюється надання соціальних послуг в інтернатних установах?
3. У чому полягає основне завдання інтернатної установи?
4. Яким чином відбувається модернізація психолого-педагогічного супроводу надання фахової допомоги літнім людям (дорослим) у закладі соціального захисту?
5. Які ознаки професійного вигорання Вам відомі, чим воно загрожує людині?
6. Які діагностичні підходи є більш ефективними в супроводі пацієнтів загальносоматичної практики в умовах сучасного агресивного соціуму?
7. Які є особливості використання методів визначення якості життя психосоматичних пацієнтів?
8. Охарактеризуйте основні психолого-педагогічні особливості осіб літнього віку?
9. Яку роль відіграє емпатія у наданні фахової допомоги особам літнього віку?
10. Як Ви розумієте визначення «баланс мотивів» для працівника спеціалізованого закладу?

### **Тематика індивідуальних завдань**

1. Модернізація психолого-педагогічного супроводу надання фахової допомоги особам (підопічним) літнього віку.
2. Система підвищення кваліфікації працівників (персоналу) (інтернатних установ) спеціалізованих закладів та її особливості.
3. Психологічні особливості людей літнього віку.
4. Готовність до самопізнання як чинник підвищення фахового рівня персоналу (інтернатних установ) спеціалізованого закладу.
5. Психолого-педагогічні особливості надання соціальних послуг літнім людям (в інтернатних установах) у спеціалізованому закладі.
6. Особистісно-професійний профіль працівника інтернату.
7. Написання есе «Моя самореалізація у професії».
8. Психосоматика як галузь міждисциплінарних досліджень.
9. Специфіка розвитку психосоматичного розладу.

## ***Вимоги до оформлення індивідуальної роботи***

Індивідуальна робота повинна містити наступні елементи: вступ, зміст, висновки та список використаних джерел.

На титульному аркуші зазначається: індивідуальна робота на тему: “ ... ” (вказується тема роботи), прізвище, ініціали автора (авторів), назва закладу вищої освіти.

Текст друкується шрифтом Times New Roman; міжрядковий інтервал – 1,5; кегль – 14; з одного боку аркуша паперу формату А 4 (210 x 297 мм); ліве поле – 30 мм, праве поле – 10 мм, верхнє і нижнє поля – 20 мм.

Обсяг індивідуальної роботи становить до 10 аркушів.

Індивідуальна робота повинна бути виконана та пройти перевірку до завершення навчання (у порядку визначеному викладачем).

До текстового варіанту індивідуальної роботи може розроблятися мультимедійна презентація, яка має містити виклад основних положень роботи, відео, аудіо матеріали (за потреби).

### **Критерії та система оцінювання результатів навчання**

Оцінка якості засвоєння програми включає поточний контроль успішності та оцінювання індивідуальної роботи.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності слухача при оцінюванні результатів навчання, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою підвищення кваліфікації;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом програми, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Для визначення академічних успіхів слухачів, використовується єдина бальна система розрахунків рейтингових балів за визначеною шкалою з обов'язковим їх переведенням до національної шкали та шкали ECTS.

*Поточний контроль* проводиться з метою оцінювання рівня навчальних досягнень слухачів під час аудиторних занять та якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль під час проведення аудиторних занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок слухачем з тематики програми та їх корекцію.

Конкретна кількість балів за роботу слухачів під час аудиторних занять визначається схемою формування підсумкової оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на аудиторних заняттях, результати самостійної роботи слухачів) проводяться за критеріями:

Завдання, задачі, роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково або невчасно, а відповідь містить суттєві помилки методичного характеру;

60% - завдання виконано повністю, але невчасно, а відповідь містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте відповідь містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (% від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю і вчасно, висновки містять окремі недоліки, судження особи, яка навчається не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте висновки містять окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно і вчасно.

*Підсумковий контроль* – діагностика рівня опанування навчальним матеріалом у межах усієї програми з оцінюванням результатів за національною шкалою і шкалою ECTS.

Форма підсумкового контролю визначена у вигляді виконання слухачем індивідуальної роботи або підсумкової співбесіди за матеріалами всіх тем з демонстрацією набутих компетенцій.

Підставою для зарахування вивчення програми є результати виконання ним індивідуальної роботи або підсумкової співбесіди за матеріалами всіх тем з демонстрацією набутих компетенцій.

Відповідальність за об'єктивність оцінювання несе науково-педагогічний працівник, на якого покладені відповідні обов'язки.

Результати підсумкового контролю за результатами опанування програми відображаються у сертифікаті, який видається слухачам після завершення навчання за програмою.

Критерії оцінювання навчальних досягнень доводяться до слухачів на початку навчання за програмою.

### Рівні компетентності та критерії оцінювання

Рівень компетентності та критерії оцінювання	Кількість набраних балів
<p><b>Високий (творчий):</b>                      Слухач виявив глибокі знання навчального матеріалу, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.</p>	90...100
<p><b>Достатній (конструктивно-варіативний):</b>                      Слухач виявив міцні знання навчального матеріалу, аргументовано дав відповіді на поставлені питання, виявив вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань, допускаючи неточності і несуттєві помилки.</p>	80...89
<p><b>Достатній (конструктивний):</b>                      Слухач виявив достатні знання навчального матеріалу, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.</p>	75...79
<p><b>Середній (репродуктивний):</b>                      Слухач виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу, дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних завдань.</p>	66...74
<p><b>Достатній (репродуктивний):</b>                      Слухач виявив слабкі знання навчального матеріалу, дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань, допускаючи суттєві помилки.</p>	60...65
<p><b>Низький (рецептивно-продуктивний):</b>                      Слухач виконав незначну частину навчальної роботи, виявив незнання значної частини навчального матеріалу, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань (слухач має право на повторний підсумковий контроль).</p>	30...59

<p>Низький (непродуктивний):  Слухач виконав незначну частину видів навчальної роботи, виявив незнання значної частини навчального матеріалу, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних завдань, незнання основних фундаментальних положень (слухач обов'язково повинен повторно вивчити навчальний курс).</p>	<p>1...29</p>
--	---------------

Результати навчальних досягнень слухачів оцінюються за – двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано»), а також всі види контролів оцінюються за стобальною шкалою. Співвідношення шкал оцінювання наведено в розділі «Шкала оцінювання: національна та ECTS».

## **Політика курсу**

### Політика щодо академічної доброчесності

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики;
- самостійно виконувати навчальні завдання;
- коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;
- усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до цих;
- оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності;
- надавати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх з моральними та професійними нормами та інші.

### Комунікаційна політика

- побудова стійких комунікативних зв'язків з усіма стейкхолдерами – учасниками освітнього процесу на основі багатостороннього довірчого діалогу;
- налагодження взаємодії та досягнення порозуміння з усіма учасниками освітнього процесу.

### Політика щодо перескладання

- роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).
- перескладання тем відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

### Відвідування занять

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Неприпустимі пропуски, запізнення. Слухач повинен у тижневий термін

після повернення до навчання після перерви перездати пропущені заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням з керівником курсу.

### Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Поточний контроль				Індивідуальне завдання	Сума
теми					
T1	T2	T3	Тренінг	40	100
10	10	10	30		

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає освітня програма (за потребою).

## Рекомендовані джерела інформації

1. Ефективна комунікація з літніми людьми та збереження власного психологічного здоров'я за стресових умов (пандемія COVID-19) / О.Г.Коваленко, Т.Г.Кравцова, 2021.
2. Ігнатович О.М. Психологічні основи розвитку фахової інноваційної культури педагогічних працівників. Монографія (друге видання). К.: ДСК Центр. 2018. 376 с.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю. Режим доступу: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_g71#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text)
4. Лариса Лук'янова Концепція діяльності Університетів третього віку. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка». 2021. – 70 с. Режим доступу: <http://ipood.com.ua/e-library/koncepci/koncepciya-diyalnosti-universitetiv-tretogo-viku/>
5. Наказ Міністерства соціальної політики України від 23 червня 2020 р. № 429 «Про затвердження Класифікатора соціальних послуг». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 р. № 428 «Про затвердження Порядку регулювання тарифів на соціальні послуги». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428-2020-%D0%BF#Text>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2020 р. № 772 «Про затвердження Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-2020-%D0%BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 957 «Про затвердження Типового положення про психоневрологічний інтернат». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2016-%D0%BF#Text>
9. Практична психосоматика: діагностичні шкали. навчальний посібник / за заг. ред.О.О. Чабана, О.О. Хаустової. 2 видання. К.: Видавничий дім «Медкнига». 2019. 112 с.
10. О.Коваленко, Л.Лук'янова, Е.Помиткін, Л.Московець. Психологія людей літнього віку. Навч. посібн. / Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ : Вид-во ТОВ «Геопринт». 2021. – 288 с.
11. Помиткін Е.О., Рибалка В.В. Геронтопсихологія навчання особистості похилого віку: посіб. / Помиткін Е.О., Рибалка В.В.; за ред. Рибалки В.В. – К.: Талком, 2020. – 184 с.
12. Е.О. Помиткін. Психологічний супровід саморегуляції емоційних станів особистості в особливих умовах діяльності // Авіаційна та екстремальна психологія у контексті технологічних досягнень: зб. наук. праць за ред. Л.В.Помиткіної, Т.В.Вашеки, О.М.Ічанської. – К.: ТОВ «Альфа-ПК», 2019. – С.202-206.
13. Едуард Помиткін, Любов Помиткіна. Духовне пробудження як вершинна потреба особистості /Духовність особистості: методологія, теорія і практика : збірник наукових праць / Гол. редактор Г. П. Шевченко. – Вип. 2 (101), Ч.1. – Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – С.137-148. [https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-101-2\\_1-137-148](https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-101-2_1-137-148) Ulrich's Periodical Directory (2013 p.), Open Academic Journals Index (2014 p., CGIJ



ОАІ – 0.350), Google Scholar (2014 р., h-індекс 2020 – 15), Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (2008 р.), Index Copernicus International (ICI 2019 – 75.39).

14. 10 порад літнім людям у період карантину: методичні рекомендації / О.Г. Коваленко, Л.Б. Лук'янова, Е.О. Помиткін. – Тернопіль: ТОВ «Герно-граф», 2020 – 32 с. іл.

15. Психологія дорослості з основами геронтології. навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.М.Дзюба, О.Г.Коваленко, 2013.

16. Психологічний супровід особистісного розвитку дорослих: подолання професійних криз та характерологічних дисгармоній / О.Г.Коваленко, Н.В.Павлик, З.Л.Становських, М.В.Бастун, 2019.

17. Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти: посібник / Є.В.Єгорова, О.М.Ігнатович, В.В.Кобченко, Н.І.Литвинова, І.Б.Марченко, О.Л.Мерзлякова, В.В.Синявський, Г.П.Татаурова-Осика, А.М.Шевенко; за ред. О.М.Ігнатович. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 228 с.

18. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2007 р. № 178 «Про схвалення Концепції реформування системи соціальних послуг». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/178-2007-%D1%80#Text>

19. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

### **Навчально-програмне видання**

**Програма підвищення кваліфікації «Психолого-педагогічний супровід працівників закладів соціального захисту (інтернатної установи) у наданні фахової допомоги підопічним» (для персоналу закладів соціального захисту (інтернатної установи) [док. психол. н., с.н.с. О.М. Ігнатович, док. психол. н., професор Е.О. Помиткін, к. пед. н., доцент І.П. Радомський, к. психол. н. А.М. Шевенко]; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 2022. – Київ: [Б. в.], 2022. – 17 с.**

### **Автори-розробники:**

**Ігнатович Олена Михайлівна**, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

**Помиткін Едуард Олександрович**, доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

**Радомський Ігор Петрович**, кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

**Шевенко Алла Миколаївна**, кандидат психологічних наук, молодший науковий співробітник відділу психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України